

Republika Czeska – notatka informacyjna

Gospodarka Republiki Czeskiej

Republika Czeska jest krajem o największym udziale przemysłu w PKB wśród krajów Unii Europejskiej (ponad 30%) z dominującym sektorem motoryzacyjnym. Cechą charakterystyczną gospodarki czeskiej jest jej otwartość. Eksport stanowi prawie 70% Produktu Krajowego Brutto. Czeskie PKB per capita liczone według parytetu siły nabywczej osiągnęło w 2022 r. poziom 91% średniego PKB dla krajów Unii Europejskiej. Pod tym względem Czechy wyprzedzają m.in. Portugalię i Grecję. Kraj ten ma najwyższe ratingi wśród państw Europy Środkowej: Moody's (Aa3), S&P (AA-), Fitch (AA-). Średnie tempo wzrostu czeskiego PKB w ostatnich dwóch dekadach wyniosło 2,1% (bez roku 2020 byłoby to 2,6%).

Sytuacja gospodarcza

Kryzys energetyczny, problemy w łańcuchach dostaw i wysoka inflacja - to trzy fundamentalne czynniki, które dotknęły czeską gospodarkę w 2022 roku i oddziaływały również w 2023 roku. Gospodarka czeska cały czas nie odrobiła strat poniesionych w związku z pandemią, **w 2023 r. PKB zmniejszył się o 0,3%**.

Według prognozy Ministerstwa Finansów CZ, po lekkim spadku w roku ubiegłym, gospodarka czeska powinna **w 2024 r. wzrosnąć o 1,4%**. Spożycie indywidualne powinna ponownie wzrosnąć po dwóch latach spadków, natomiast nieznacznie wyhamuje spożycie sektora rządowego w związku z konsolidacją finansów publicznych. Aktywność inwestycyjna będzie napędzana wydatkami sektora prywatnego, podczas gdy inwestycje rządowe będą niższe, głównie w związku z przejściem między perspektywami unijnych funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Zmiana stanu zapasów będzie w dalszym ciągu ograniczać wzrost gospodarczy, choć nie tak mocno jak w roku ubiegłym. Wkład salda handlu zagranicznego powinien być lekko dodatni. **W 2025 roku**, dzięki większej dynamice wszystkich komponentów popytu krajowego oraz korzystniejszemu rozwojowi gospodarczemu za granicą, PKB powinien wzrosnąć o **2,6%**.

Średnioroczna inflacja, która na początku 2024 r. była bliska 2% celu inflacyjnego Narodowego Banku Czeskiego, powinna przez cały rok, z wyjątkiem ostatniego kwartału, utrzymywać się poniżej górnej granicy tolerancji tego celu. Wcześniejsze silne proinflacyjne czynniki podaży zagranicznej uległy znacznemu osłabieniu, a presja popytu krajowego zostanie w ciągu roku osłabiona przez wysokie stopy procentowe polityki pieniężnej oraz restrykcyjny efekt rządowego fiskalnego pakietu naprawczego. Średnia stopa inflacji powinna spaść **w tym roku do 2,7%, a w 2025 roku dalej do 2,4%**.

Rynek pracy w dalszym ciągu wykazuje brak równowagi związany z brakiem pracowników. W rezultacie, pomimo słabej dynamiki gospodarczej, stopa bezrobocia w 2024 roku nie powinna znacząco wzrosnąć. Z 2,6% w 2023 r. **może wzrosnąć do 2,8% w tym roku, a następnie w 2025 r.** nieznacznie spaść dzięki wzrostowi gospodarki. Utrzymujące się napięcie na rynku pracy nie pozwoli na istotne spowolnienie wzrostu wynagrodzeń nominalnych. Po dwóch latach spadków, odnotowany zostanie realny wzrost wynagrodzeń.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego zakończył **2023 rok niewielką nadwyżką na poziomie 0,4% PKB**. Znacząca poprawa salda r/r wynikała z mniejszego odpływu dochodów z lokat (głównie w formie dywidend) w ramach dochodów pierwotnych. Osłabienie presji cenowej w przemyśle i energetyce, poprzez spadek importu, doprowadziło do powrotu do dodatniego salda handlowego. Szacuje się, że rachunek bieżący osiągnie w tym roku nadwyżkę na **poziomie 0,6% PKB, która w 2025 r. może wzrosnąć do 0,7% PKB**.

Finanse publiczne odnotowały w **2023 r. deficyt na poziomie 3,3% PKB**, co odzwierciedlało nadzwyczajne dochody i wydatki związane z kryzysem energetycznym, rosnącymi cenami wynikającymi z obligatoryjnych wydatków socjalnych oraz kontynuacji pomocy dla ukraińskich uchodźców. Jednakże ze względu na wyjątkowy charakter niektórych tytułów deficyt strukturalny zmniejszył się. **Zadłużenie na koniec ubiegłego roku nieznacznie spadło do 44,0% PKB**. Rządowy pakiet naprawczy oraz ożywienie gospodarcze powinny w tym roku zmniejszyć deficyt o 1 p.p. do 2,3% PKB, pomimo zwiększonych wydatków na obronność i emerytury. Kwota długu powinna osiągnąć 45,5% PKB przy niższej dynamice nominalnego PKB.

Dane makroekonomiczne:

Wskaźnik	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	2025*
PKB w mld euro (c. bieżące)	218,9	225,6	215,9	238,3	276,6	306,0	---	---
PKB (wzrost w %)	3,2	3,0	-5,5	3,6	2,4	-0,3	1,4	2,6
PKB na 1 mieszkańca (tys. euro, c. bieżące)	19,9	21,2	20,2	22,3	25,9	28,6	---	---
Nakłady inwestycyjne na środki trwałe (wzrost w %)	10,0	5,9	-6,0	0,8	3,0	4,0	2,2	2,4
Spożycie prywatne (wzrost w %)	3,5	2,7	-7,2	4,1	-0,9	-3,1	2,7	3,5
Saldo budżetu państwa (w % PKB)	0,9	0,3	-5,8	-5,1	-3,2	-3,3	-2,3	-2,1
Dług publiczny (w % PKB)	32,1	30,0	37,7	42,0	44,2	44,0	45,5	46,4
Inflacja (w %)	2,1	2,8	3,2	3,8	15,1	10,7	2,7	2,4
Stopa bezrobocia (w %)	2,2	2,0	2,6	2,8	2,3	2,6	2,8	2,7
Eksport (w mld euro)	171,7	178,1	128,9**	151,3	179,4	185,4	---	---
Import (w mld euro)	155,6	160,3	123,0**	151,8	187,7	180,2	---	---
Kurs walutowy CZK/EUR	25,6	25,7	26,4	25,6	24,6	24,0	25,1	24,7

Dane: MF RCz, CSU, Eurostat, * - prognoza, ** - w 2020 r. Czeski Urząd Statystyczny zmienił dotychczasową terminologię i sposób prezentacji danych. Pod pojęciem handlu zagranicznego Republiki Czeskiej prezentowane są dane oparte na zmianach własności pomiędzy rezydentami i nierezydentami.

Polsko-czeskie relacje gospodarcze

Współpraca handlowa PL-CZ

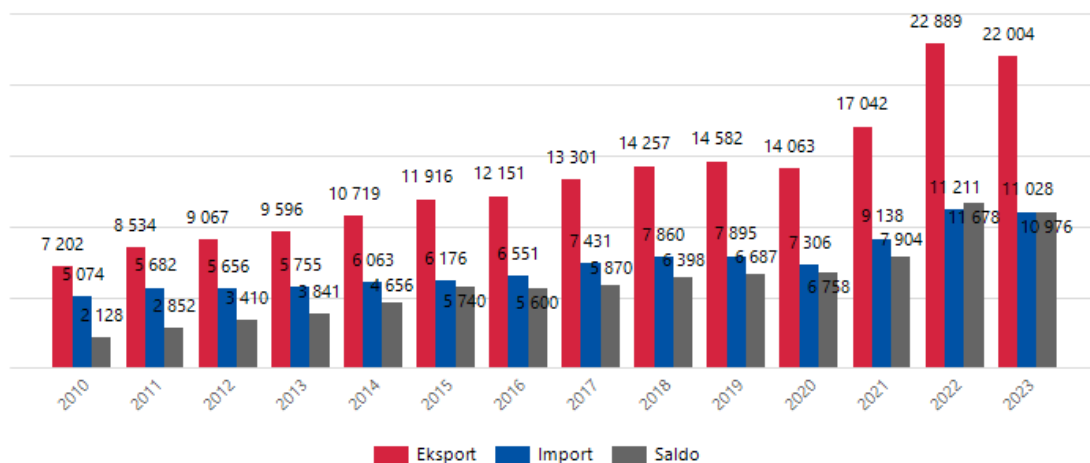
Republika Czeska jest jednym z najważniejszych partnerów gospodarczych Polski. W 2023 r. kraj ten zajął **drugą pozycję pod względem udziału w polskim eksporcie** (udział 6,3%) oraz siódmą w imporcie (udział 3,2%).

Według danych GUS obroty handlowe w 2023 r. były nieznacznie niższe niż rok wcześniej i wyniosły nieco ponad 33 mld EUR. **Na podobnym poziomie jak rok wcześniej utrzymała się nadwyżka w obrotach towarowych, ok. 11 mld EUR.**

Według danych Czeskiego Urzędu Statystycznego import z Polski stanowił 8,9% czeskiego importu ogółem, co dało Polsce trzecie miejsce na liście największych eksporterów na rynek czeski, po Niemczech i Chinach. W strukturze największych odbiorców czeskich produktów Polska również zajmuje trzecią pozycję z udziałem 7,2%, za Niemcami i Słowacją.

Czechy jako tzw. mała gospodarka otwarta należą do najbardziej uzależnionych od eksportu państw rozwiniętych. Regularnie notują dodatnie saldo wymiany handlowej (w 2023 r. 5,2 mld EUR), a jedynymi państwami UE, które w 2023 r. wypracowały dodatnie saldo w relacjach handlowych z Czechami, były: Polska, Włochy i Malta.

Obroty towarowe Polski z Republiką Czeską (mld EUR)

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
7 202	8 534	9 067	9 596	10 719	11 916	12 151	13 301	14 257	14 582	14 063	17 042	22 889	22 004
5 074	5 682	5 656	5 755	6 063	6 176	6 551	7 431	7 860	7 895	7 306	9 138	11 211	11 028
2 128	2 852	3 410	3 841	4 656	5 740	5 600	5 870	6 398	6 687	6 758	7 904	11 678	10 976

Dane: GUS

W eksporcie z Polski do Czech najważniejsze grupy towarowe stanowią:

Kod HS	Nazwa grupy towarowej	Udział w eksporcie ogółem [%]	Wartość eksportu [mln EUR] w 2023 r.	CAGR za 5 lat [%]
85	MASZYNY I URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE ORAZ ICH CZĘŚCI; REJESTRATORY I ODTWARZACZE DZWIĘKU, REJESTRATORY I ODTWARZACZE OBRAZU I DZWIĘKU ORAZ CZĘŚCI I AKCESORIA DO TYCH ARTYKULÓW	11,45	2 518,97	14,38
27	PALIWA MINERALNE, OLEJE MINERALNE I PRODUKTY ICH DESTYLACJI; SUBSTANCJE BITUMICZNE; WOSKI MINERALNE	10,57	2 326,53	25,80
84	REAKTORY JADROWE, KOTŁY, MASZYNY I URZĄDZENIA MECHANICZNE; ICH CZĘŚCI	9,95	2 188,80	5,40
87	POJAZDY NIESZYNOWE ORAZ ICH CZĘŚCI I AKCESORIA	9,70	2 134,89	7,69
94	MEBLE; POSCIEL, MATERACE, STELAZE POD MATERACE, PODUSZKI I PODOBNE ARTYKULY WYPYCHANE; LAMPY	5,70	1 254,74	5,48

I OPRAWY OSWIETLENIOWE, GDZIE INDZIEJ
NIEWYMIENIONE ANI NIEWLACZONE; REKLAMY
SWIETLNE, PODSWIETLANE TABLICE I ZNAKI
INFORMACYJNE I PODOBNE; BUDYNKI
PREFABRYKOWANE

39	TWORZYWA SZTUCZNE I ARTYKULY Z NICH	5,28	1 161,91	7,83
72	ZELIWO I STAL	4,61	1 013,75	1,75
74	MIEDZ I ARTYKULY Z MIEDZI	2,42	532,77	10,84
73	ARTYKULY Z ZELIWA LUB STALI	2,36	519,75	6,13
76	ALUMINIUM I ARTYKULY Z ALUMINIUM	2,03	446,61	5,30

Uwaga: Najczęściej eksportowane towary są liczone na podstawie średniej eksportu z ostatnich 5 lat.

Źródło: GUS

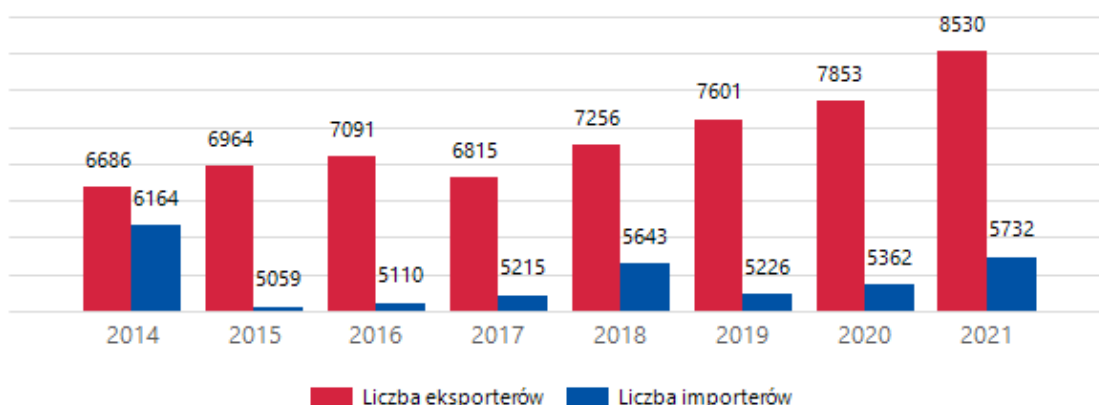
W imporcie z Czech do Polski najważniejsze grupy towarowe stanowią:

Kod HS	Nazwa grupy towarowej	Udział w imporcie ogółem [%]	Wartość importu [mln EUR] w 2023 r.	CAGR za 5 lat [%]
87	POJAZDY NIESZYNOWE ORAZ ICH CZESCI I AKCESORIA	20,96	2 311,11	4,47
85	MASZYNY I URZADZENIA ELEKTRYCZNE ORAZ ICH CZESCI; REJESTRATORY I ODTWARZACZE DZWIEKU, REJESTRATORY I ODTWARZACZE OBRAZU I DZWIEKU ORAZ CZESCI I AKCESORIA DO TYCH ARTYKULÓW	10,47	1 155,01	11,13
84	REAKTORY JADROWE, KOTLY, MASZYNY I URZADZENIA MECHANICZNE; ICH CZESCI	9,01	993,31	5,83
72	ZELIWO I STAL	7,90	871,60	8,12
27	PALIWA MINERALNE, OLEJE MINERALNE I PRODUKTY ICH DESTYLACJI; SUBSTANCJE BITUMICZNE; WOSKI MINERALNE	6,61	729,27	20,84
39	TWORZYWA SZTUCZNE I ARTYKULY Z NICH	4,25	468,52	0,83
73	ARTYKULY Z ZELIWA LUB STALI	4,13	455,37	5,37
86	LOKOMOTYWY POJAZDÓW SZYNOWYCH, TABOR SZYNOWY I JEGO CZESCI; OSPRZET I ELEMENTY TORÓW KOLEJOWYCH LUB TRAMWAJOWYCH, I ICH CZESCI; KOMUNIKACYJNE URZADZENIA SYGNALIZACYJNE WSZELKICH TYPÓW, MECHANICZNE (WLACZAJAC ELEKTROMECHANICZNE)	2,69	296,45	40,91
40	KAUCZUK I ARTYKULY Z KAUCZUKU	2,36	260,22	6,45
94	MEBLE; POSCIEL, MATERACE, STELAZE POD MATERACE, PODUSZKI I PODOBNE ARTYKULY WYPYCHANE; LAMPY I OPRAWY OSWIETLENIOWE, GDZIE INDZIEJ NIEWYMIENIONE ANI NIEWLACZONE; REKLAMY SWIETLNE, PODSWIETLANE TABLICE I ZNAKI INFORMACYJNE I PODOBNE; BUDYNKI PREFABRYKOWANE	1,86	205,15	3,69

Uwaga: Najczęściej importowane towary są liczone na podstawie średniej importu z ostatnich 5 lat.

Źródło: GUS

Liczba eksporterów i importerów towarów

Źródło: Eurostat, TEC.

Struktura eksporterów i importerów towarów oraz wartość wymiany handlowej

	Firmy poniżej 10 pracowników (2021 r.)	Firmy od 10 do 49 pracowników (2021 r.)	Firmy od 50 do 249 pracowników (2021 r.)	Firmy powyżej 250 pracowników (2021 r.)	Łącznie (2021 r.)	Firmy brak danych (2021 r.)
Ilość eksporterów	1 283	2 646	3 100	1 501	8 530	0
Wartość eksportu [tys. EUR]	714 874,20	1 080 942,53	2 946 430,39	8 450 070,27	13 192 317,40	0,00
Ilość importerów	741	1 534	1 972	1 485	5 732	0
Wartość importu [tys. EUR]	585 202,21	1 451 078,62	2 041 870,67	4 797 895,94	8 876 047,44	0,00

Uwaga: Z uwagi na to, że źródło wykorzystuje inną metodologię niż baza handlu zagranicznego GUS, suma eksportu i importu może się różnić.

Źródło: Eurostat, TEC.

Współpraca inwestycyjna PL-CZ

Skumulowana wartość polskich inwestycji bezpośrednich w Republice Czeskiej **na koniec 2022 roku wynosiła ok. 4 mld EUR**, co dało Polsce 12 miejsce wśród największych inwestorów na rynku czeskim (czołówkę tworzą: Holandia, Niemcy, Luksemburg, Austria i Francja). Jednocześnie **Czechy są drugim najpopularniejszym krajem dla polskich inwestorów**, po Luksemburgu. W samym 2022 r. odnotowano napływ polskiego kapitału do Czech na kwotę ponad 856 mln EUR.

Inwestycje (według stanu na koniec 2022 r. w mln EUR)

	Akcje i udziały kapitałowe	Instrumenty dłużne netto	Ogółem FDI
Inwestycje PL w CZ	3.951,8	40,3	3.992,1
Inwestycje CZ w PL	1.376,9	2.019,3	3.396,2

Źródło: NBP

Według danych firmy analitycznej Bisnode w Republice Czeskiej w 2021 r. zarejestrowanych było ponad **3874 spółek prawa handlowego z udziałem kapitału polskiego**. Pod względem liczby posiadanych firm w Czechach Polska zajmowała 6 miejsce wyprzedzając między innymi Austrię,

Włochy i Niderlandy. Działalność polskich firm koncentruje się w Pradze, Ostrawie, Brnie i Czeskim Cieszynie. Do najważniejszych polskich firm inwestujących w Czechach należą: Orlen, Synthos, Anwil, Tauron, PKO BP, mBank, BOŚ, Mokate, Tymbark-Maspex, LPP, CCC, Asseco, PKP Cargo, Itaka, Apart.

Wartość ulokowanego kapitału czeskiego w naszym kraju na koniec 2022 roku wyniosła ogółem **3,4 mld EUR** i stanowiła **ok. 2,8%** wszystkich czeskich inwestycji bezpośrednich za granicą. Zaangażowanie czeskiego kapitału w Polsce (10 miejsce) jest porównywalne do czeskich inwestycji w Niemczech, Szwajcarii i Rumunii.

Według danych GUS, w 2022 r. funkcjonowało w Polsce 748 podmiotów z udziałem czeskiego kapitału, z czego większość (tj. 615) zatrudniała do 9 osób. Wartość zagranicznych inwestycji tych firm wyniosła według metodologii GUS 1,89 mld PLN, co stanowiło ok. 0,8% kapitału zagranicznego ogółem.

W podziale według sekcji PKD, czeskie inwestycje w Polsce są zlokalizowane przede wszystkim w handlu i naprawach pojazdów samochodowych (15%), przetwórstwie przemysłowym i budownictwie (po ok. 13,5%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (12%).

Najwięksi czescy inwestorzy w Polsce to: CEZ, Penta Investments, Accolade (nieruchomości komercyjne, głównie parki logistyczne), Smartwings, Newton Media, CPI Property Group (nieruchomości komercyjne).

Potencjalne dziedziny współpracy

W odniesieniu do rynku czeskiego w zasadzie większość sektorów należy uznać za perspektywiczne co do kontynuacji i pogłębiania form współpracy. Najistotniejsze będą nadal branże obejmujące przemysł meblarski, energetyczny, petrochemiczny, produkcję pojazdów drogowych i kolejowych, sprzętu elektrycznego, maszyn rolniczych, ale również sektory takie jak odzieżowy, kosmetyczny i IT.

Czechy cały czas pozostają w kręgu zainteresowania firm polskich poszukujących możliwości rozwoju poprzez inwestycje zagraniczne. Dotyczy to zarówno sektora usług, w szczególności handlu detalicznego, jak i działalności produkcyjnej.

Widzimy potrzebę szerszej współpracy w ramach zamówień publicznych realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym, czy udziału **firm polskich i czeskich w programach rozbudowy infrastruktury transportowej, energetycznej, mieszkalnictwa, cyfryzacji i modernizacji przemysłu realizowanych w obu krajach.**